

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

2026-09-14

Remissyttrande över betänkande om *Ett investeringsprogram för kultur* (SOU 2026:31)

Inledning

Konstnärsnämnden har fått betänkandet *Ett investeringsprogram för kultur* (SOU 2026:31) på remiss och lämnar härmed sitt yttrande.

Konstnärsnämnden har till uppgift att främja konstnärlig utveckling och nyskapande kultur genom stipendier, bidrag och andra främjande åtgärder. Myndigheten ska även analysera och sprida kunskap om konstnärers ekonomiska och sociala villkor samt följa upp och informera om villkoren för konstnärers företagande i de kulturella och kreativa branscherna. Inom myndigheten finns Kulturbryggan, ett särskilt beslutsorgan som ska samverka med andra finansiärer och verka för breddad finansiering av nyskapande kulturverksamhet.

Konstnärsnämndens yttrande i korthet

Konstnärsnämnden tillstyrker samtliga förslag i betänkandet. Förslagen kan bidra till en mer mångsidig finansiering av kulturell verksamhet och därigenom stärka de långsiktiga förutsättningarna för konstnärer att vara yrkesverksamma.

En grundläggande förutsättning är att privata medel kompletterar och förstärker den offentliga finansieringen, inte ersätter den. Medel för investeringsprogrammet bör därför tillföras utan att den befintliga finansieringen inom utgiftsområde 17 minskar. Konstnärsnämndens erfarenheter av arbete med breddad finansiering visar att offentlig finansiering också är en förutsättning för att mobilisera privat finansiering.

Konstnärsnämndens erfarenheter visar också att administrationen av matchningssystemen förutsätter kunskap om kulturområdets struktur och finansieringsförutsättningar, fungerande former för samverkan med externa aktörer samt förmåga att hantera statsstödsfrågor, kontroll, uppföljning och återkrav.

Ansvarsfördelningen, kontrollkraven och förutsättningarna för samverkan med externa aktörer och plattformsoperatörer behöver tydliggöras. Det är nödvändigt för att säkerställa rättssäkerhet, effektiv kontroll och en korrekt tillämpning av regelverk.

Utifrån Konstnärsnämndens erfarenheter av bidragsgivning och arbete med breddad finansiering bedömer myndigheten att utredningens beräkning av de administrativa kostnaderna behöver utvecklas. Beräkningen måste omfatta samtliga arbetsmoment samt de tekniska och organisatoriska lösningar som krävs. Den myndighet som får uppdraget behöver tillföras resurser som motsvarar uppgiftens omfattning.

Former för uppföljning och utvärdering behöver fastställas innan försöksverksamheten inleds. Den ansvariga myndigheten behöver också ges tydliga ramar och tillräckliga resurser för att uppfylla kraven enligt tillämpliga statsstödsregler.

Konstnärsnämnden ser även framemot att bidra med sina erfarenheter och medverkar gärna i den fortsatta dialogen om breddad finansiering av kulturområdet.

7.1 Ta fram ett investeringsprogram för kultur

Konstnärsnämnden tillstyrker förslaget.

Konstnärsnämnden delar utredningens bedömning att privat finansiering ska utgöra ett komplement till den offentliga finansieringen. Erfarenheterna av arbete med breddad finansiering visar att offentlig finansiering är en förutsättning för att mobilisera privat finansiering. För att investeringsprogrammet ska stärka kulturområdets samlade finansiering bör programmet därför inte finansieras genom omfördelning av befintliga medel inom utgiftsområde 17.

7.2 Inför en skattereduktion för gåvor till kultur

Konstnärsnämnden tillstyrker förslagen i avsnitt 7.2, inklusive förslagen om vilka verksamheter som ska kunna godkännas som gåvomottagare, beloppsgränsen för fysiska personer och ikraftträdandet. Konstnärsnämnden har inga ytterligare synpunkter på dessa förslag.

7.3 Skapa nya incitament genom matchning

Konstnärsnämnden tillstyrker förslaget att tre former av matchning ska prövas under en första investeringsprogramperiod:

- insamlingskampanjer för stora satsningar,
- matchad gräsrotsfinansiering,
- ett semiautomatiskt system för löpande förstärkning av privata gåvor.

Erfarenheterna från Konstnärsnämndens arbete med breddad finansiering visar att administrationen av matchningssystemen förutsätter kunskap om kulturområdets struktur och finansieringsförutsättningar, fungerande former för samverkan med kultursektorns aktörer och andra finansiärer samt förmåga att hantera statsstödsfrågor, kontroll, uppföljning och återkrav. Vid den fortsatta beredningen bör möjligheten att ta till vara befintlig kompetens och befintliga administrativa strukturer beaktas. Konstnärsnämnden ser framemot att bidra med sina erfarenheter och medverkar gärna i den fortsatta dialogen om breddad finansiering av kulturområdet.

7.3.1 Insamlingskampanjer för stora satsningar

Konstnärsnämnden tillstyrker förslaget.

Konstnärsnämnden menar dock att det behöver tydliggöras vem som ansvarar för insamlingen, vem som tar emot de privata gåvorna och vilka uppgifter den administrerande myndigheten ska kontrollera innan den statliga förstärkningen betalas ut. En tydlig ansvarsfördelning är nödvändig för att säkerställa rättssäkerhet, effektiv kontroll och en korrekt tillämpning av regelverk.

Om insamlingen hanteras av en extern aktör behöver ansvarsfördelningen samt formerna för informationsöverföring, kontroll och uppföljning regleras tydligt. Den ansvariga myndigheten behöver ha en identifierbar och tillgänglig avtalspart, utsedda kontaktpersoner samt möjlighet till regelbundna digitala och fysiska möten.

7.3.2 Matchad gräsrotsfinansiering

Konstnärsnämnden tillstyrker förslaget.

Utredningen anger att insamlingskampanjerna i första hand ska kunna bedrivas på digitala plattformar som är fristående från den ansvariga myndigheten. Det framgår dock inte vilka plattformsoperatörer som bedöms kunna uppfylla de krav på tillgänglighet, informationsöverföring, kontroll och ansvar som ett statligt matchningssystem ställer.

Konstnärsnämndens bedömning är att en plattforms tekniska tillgänglighet för svenska användare inte ensamt bör vara avgörande. Den ansvariga myndigheten behöver ha en identifierbar och tillgänglig avtalspart, utsedda kontaktpersoner samt möjlighet till en löpande dialog om systemets genomförande och uppföljning. Utan sådana förutsättningar riskerar myndigheten att sakna praktiska möjligheter att kontrollera de uppgifter som ligger till grund för statlig matchning och att följa upp hur systemet fungerar.

Den ansvariga myndigheten behöver också få tillgång till de uppgifter som krävs för att verifiera de privata gåvor som ligger till grund för matchningen. Det behöver vidare klargöras hur situationer ska hanteras där en kampanj inte når den fastställda brytpunkten, en gåva återbetalas eller villkoren för matchning av andra skäl inte längre är uppfyllda.

Om någon lämplig extern plattform inte står till buds kan myndigheten behöva upphandla en särskilt anpassad plattformstjänst eller utveckla och förvalta en egen teknisk lösning. Detta förutsätter att myndigheten tillförs resurser utöver de medel som ska användas för själva matchningen.

7.3.3 Ett semiautomatiskt system

Konstnärsnämnden tillstyrker förslaget.

Den administrerande myndigheten bör inte göra innehållsliga bedömningar av den konstnärliga verksamhetens kvalitet eller relevans inom det semiautomatiska systemet. Systemets funktion som ekonomiskt incitament förutsätter att villkoren är tydliga och att utfallet är förutsägbart för både gåvomottagare och givare. Om utbetalningen görs beroende av en innehållslig kvalitetsbedömning förändras systemets karaktär och gränsen mot ordinarie bidragsgivning blir otydlig. Kontroll bör därför inriktas på att de formella villkoren för matchning är uppfyllda.

8.1 Allmänna effekter

Konstnärsnämnden menar att former för uppföljning och utvärdering behöver fastställas innan försöksverksamheten inleds. För att bedöma matchningssystemens effekter behöver utvärderingen omfatta hur mycket ny privat finansiering varje system har mobiliserat, vilken betydelse matchningen har haft för givarnas beslut och hur medlen har fördelats mellan olika delar av landet, konst- och kulturområden samt kulturverksamheter av olika slag och storlek.

När det är möjligt kan utvärderingen även belysa om finansieringen har skapat nya uppdrag och arbetsmöjligheter för konstnärer. Även kostnaderna för den statliga administrationen och kulturverksamheternas arbete med insamling, ansökningar och redovisning bör följas upp. Därigenom blir det möjligt att bedöma systemens samlade effekter och om den privata finansiering som mobiliseras står i rimlig proportion till de resurser som systemen kräver.

Uppgifter bör samlas in på ett enhetligt sätt inom de tre matchningssystemen, så att resultat, administrativa kostnader och kostnadseffektivitet kan jämföras. Detta bör gälla även om det är olika aktörer som ansvarar för att hantera olika matchningssystem.

8.2.2 Administrativa kostnader

Konstnärsnämndens erfarenheter av bidragsgivning och arbete med breddad finansiering talar för att utredningens beräkning av matchningssystemens administrativa kostnader behöver utvecklas. Uppskattningen om två helårstjänster bygger på att befintliga IT-system kan användas och att gräsrotsinsamlingarna genomförs på externa plattformar. Det framgår dock inte vilka antaganden om antalet ansökningar, handläggningstid, kontrollbehov eller användningen av externa aktörer och plattformar som ligger till grund för beräkningen.

Utöver information, ansökningshantering och beslut om utbetalningar kommer administrationen bland annat att omfatta statsstödsbedömningar, kontroll av gåvor och givare samt dokumentation, registrering och rapportering enligt tillämpliga statsstödsregler. Därtill kommer uppföljning och hantering av eventuella återkrav. Dessa arbetsmoment medför administrativa kostnader som behöver beaktas oavsett vilken teknisk lösning som används.

För insamlingskampanjer för stora satsningar behöver kostnadsberäkningen omfatta kostnader för samarbete med externa aktörer samt för informationsöverföring, kontroll och uppföljning. För matchad gräsrotsfinansiering behöver kostnadsberäkningen även omfatta kostnader för samverkan med plattformsoperatörer samt för upphandling, anpassning och integration av den tekniska lösningen.

Om det inte finns någon lämplig extern aktör eller plattform kan den ansvariga myndigheten behöva upphandla en särskilt anpassad tjänst eller utveckla och förvalta en egen teknisk lösning. Även dessa kostnader behöver ingå i beräkningen.

Administrationskostnaderna bör därför beräknas utifrån tydliga antaganden om ärendevolym, arbetsmoment och tekniska och organisatoriska lösningar i respektive matchningssystem. Den myndighet som får uppdraget behöver tillföras de resurser som motsvarar uppgiftens omfattning.

Administrationskostnaderna bör inte finansieras inom ramen för matchningen om det innebär att matchningssystemens omfattning eller förutsägbarhet minskar. Om kostnaderna ändå finansieras inom investeringsprogrammets samlade ram bör medel för administrationen avsättas och redovisas separat från de medel som ska användas till matchning.

8.3 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Konstnärsnämnden delar utredningens bedömning att förslagen kan utformas i enlighet med EU-rätten.

Den ansvariga myndigheten behöver ges tydliga ramar och tillräckliga resurser för att hämta in nödvändiga uppgifter och uppfylla kraven på dokumentation, registrering och rapportering enligt tillämpliga statsstödsregler.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av myndighetschef och direktör Mika Romanus efter föredragning av Mikael Theorin, verksamhetsledare för Kulturbryggan. I beredningen har även avdelningschef Magnus Kirchhoff, verksamhetsledare Stefan Ahlenius och utredare Sara Lönnroth deltagit.

Mika Romanus
Myndighetschef och direktör

Mikael Theorin
Verksamhetsledare för Kulturbryggan